

Părintele RAFAEL FRIEDRICH (1914-1969)

Portret de dosar

Părintele Rafael Friedrich, născut la 13 ianuarie 1914 în Colelia (jud. Constanța), a urmat cursurile Seminarilor Teologice din București și Iași, fiind sfințit preot la 29 iunie 1939 la București. A funcționat ca preot profesor la Seminarul „Sfântul Duh” din București, iar din toamna anului 1940 a fost mutat la Seminarul Catolic de la Timișul de Sus, unde a funcționat ca profesor și administrator. În 1947 a fost numit director al seminarului, iar din vara anului 1948, după naționalizarea clădirii seminarului, a revenit în cadrul Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București, în calitate de ceremonier.¹ În fișa sa personală întocmită de Securitate în timpul anchetei, se preciza că deși nu a fost niciodată membru de partid, la alegerile parlamentare din 19 noiembrie 1946, părintele Rafael Friedrich a votat cu Partidul Național Țărănesc „pe considerentul că programul acestui partid prevedea o mai mare libertate cultului romano-catolic de a întreține relații cu Vaticanul”.²

La 26 iunie 1949, în timp ce se afla în drum spre Popești-Leordeni pentru a participa la o ceremonie de acordare a mirului, împreună cu episcopul romano-catolic de Iași, Anton Durcovici au fost arestați de organele Direcției Generale a Securității București. În momentul arestării³, părintele Rafael Friedrich avea 35 de ani, iar potrivit unor mărturii ar fi fost lovit în cap cu o rangă, lovitură ce va contribui la moartea sa prematură din anul 1969.⁴ Într-o declarație scrisă în timpul detenției, părintele Friedrich descrie astfel episodul arestării: „În ziua de 24 iunie, m-a rugat [episcopul Durcovici n.n.] să mă păstrez liber de funcții parohiale duminicale pentru duminica 26 iunie, ca să pot merge cu el în satul Popești – Leordeni (Ilfov), unde dânsul trebuia să dea taina sfântului Mir și avea nevoie de mine, aceste funcții religioase fiind mai ample și cerând un număr mai mare de preoți ajutori. Pe acest drum, spre Popești-Leordeni, am fost

¹ Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, fond Informativ, dosar 84518, vol. 1, ff. 33-34. (în continuare ACNSAS)

² *Ibidem*, f. 34.

³ Un referat al Securității Iași din 9 august 1955 menționa că părintele Rafael Friedrich a fost reținut „pentru că a fost găsit într-o mașină în drum spre Popești-Leordeni împreună cu Durcovici Anton, care era urmărit de organele MAI pentru activitate de spionaj” (*Ibidem*, f. 33).

⁴ Dănuț Doboș, *Pr. Rafael Friedrich*, în „Lumina Creștinismului”, anul XIX, 6 (222), iunie 2008, p. 11.

ridicat cu Excelența Sa, în ziua de 26 iunie 1949”.⁵ După mai bine de un an de anchete desfășurate în beciurile Ministerului de Interne, deși „nu s-au stabilit în sarcina lui fapte care să facă obiectul trimiterii în justiție, dar fiind considerat un element periculos”,⁶ la 22 septembrie 1950 a fost transferat la penitenciarul Sighet, fiind încadrat într-o colonie de muncă pentru 12 luni, conform Deciziei MAI nr. 64 din 30 ianuarie 1952.⁷ În martie 1955 a fost transferat la penitenciarul Jilava, iar apoi readus în arestul Ministerului de Interne pentru cercetări.⁸ Deși în urma cercetărilor nu au rezultat motive de trimitere în judecată, anchetatorii l-au considerat drept un „element periculos” întrucât „a continuat să rămână credincios Romei⁹, nutrind sentimente dușmănoase regimului nostru”.¹⁰ Pe baza acestui considerent i s-a fixat domiciliu obligatoriu în comuna Schei din raionul Însurăței, regiunea Galați¹¹ pe timp de 5 ani, conform Deciziei MAI nr. 6031 din 22 iulie 1955.¹²

La 7 decembrie 1955, o notă a Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București preciza că prin decizia internă nr. 2217/955, recunoscută de Ministerul Cultelor prin decizia nr. 24761/955, părintele Friedrich „a fost numit de la 1 decembrie 1955 în postul de vicar parohial la Parohia Catolică Craiova, având locuință în incinta casei parohiale”.¹³ Însă, conform unor afirmații făcute de părintele Friedrich agentului „Ovidiu”, Securitatea „nu i-a dat voie să fie preot într-un oraș așa de mare, ci numai la Târgu Jiu unde abia sunt catolici, dar mă simt bine și la Târgu Jiu și dacă trebuie voi rămâne și mai departe acolo”.¹⁴ În baza deciziei MAI nr. 6358 din 15 mai 1956, i s-au ridicat restricțiile domiciliare¹⁵ și la 11 iunie 1956 s-a mutat de la Schei la Târgu Jiu.¹⁶

⁵ Dănuț Doboș, Anton Despinescu, *Episcopul Anton Durcovici. O viață închinată lui Dumnezeu și Bisericii*, Iași, Editura Sapienția, 2002, p. 137.

⁶ ACNSAS, fond Informativ, Dosar 84518, vol. 1, f. 33.

⁷ Arhiva Serviciului Român de Informații, fond Documentar, dosar 9572, vol. 9, ff. 22-23.

⁸ Fișa matricolă penală.

⁹ Într-un referat al Securității din 9 august 1955 se preciza că părintele Friedrich „continuă și în prezent să se mențină pe aceeași poziție fanatică față de curentul catolic de la Roma și să aibă o poziție ostilă față de guvernul democrat-popular din țara noastră, dar fără să treacă la acțiuni fățișe de instigare, acțiuni care să facă obiectul trimiterii lui în Justiție” (ACNSAS, fond Informativ, dosar 84518, vol. 1, f. 36).

¹⁰ *Ibidem*, f. 10.

¹¹ Într-o adeverință din 18 noiembrie 1955, eliberată de Arhiepiscopia Romano-Catolică de București se menționa că Rafael Friedrich „este preot al Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București și este autorizat să officieze slujbe religioase pentru credincioșii romano-catolici din comuna Schei” (*Ibidem*, f. 36).

¹² *Ibidem*, f. 1.

¹³ *Ibidem*, f. 21.

¹⁴ *Ibidem*, f. 5.

¹⁵ *Ibidem*, f. 10.

¹⁶ *Ibidem*, f. 8.

În urma intervenției monseniorului Petru Pleșca, în octombrie 1956, părintele Rafael Friedrich primește aprobarea de a se stabili la Iași și de a funcționa ca profesor la Seminarul „Sfântul Iosif”.¹⁷ La 2 noiembrie 1956, într-o scrisoare interceptată de Securitate, a descris pe scurt cum a decurs mutarea la Iași: „Iată-mă în sfârșit acasă, la noul meu domiciliu pe frumoasa colină a Copoului din Iași, abia alaltăieri seara am ajuns aici. La București, vreo 10 zile, am fost ocupat cu strângerea, pregătirea și expedierea lucrurilor necesare pentru înzestrarea clădirii goale de aici. Am umplut două vagoane mari. Apoi am plecat câte puțin din București. Am fost la o familie la Giurgiu, unde însă nu am putut vedea nici Dunărea, nici portul. O zi și jumătate am fost la Câmpina, Sinaia și la frumosul și neuitatul nostru Timiș, unde în trecut am trăit zile și impresii neașteptate. Munții de la Timiș însă nu mi-au mai făcut impresia covârșitoare de altădată. De ce? Poate din cauza frumuseților văzute în Valea Jiului. Sunt acum departe de Târgu Jiu, îmi place și aici, dar gândul meu totuși deseori își ia zborul la dvs. și spre acele locuri dragi, unde mai umblam acum trei săptămâni. Bunul Dumnezeu să vă ferească pe toți”.¹⁸

În cursul anului 1959, părintele Rafael Friedrich a fost vizitat de mama și sora sa, stabilite în Republica Democrată Germană.¹⁹ După mai multe zile petrecute la Iași, au vizitat câteva rude din Dobrogea, zona lor de origine.²⁰ Cu această ocazie sursa „Eugen”, din cadrul agenturii Direcției Regionale Constanța a Securității a semnalat la 25 august 1959 că „părintele Friedrich a luat legătura cu mai mulți cetățeni de naționalitate germană din comuna Mihai Kogălniceanu cărora le-a spus că ei au făcut o mare greșeală că nu au plecat în R.D.G. întrucât își vor pierde limba maternă și mai ales religia, sugerându-le acestora să ceară repatrierea în RDG”.²¹

La 7 decembrie 1959, Direcția Regională Iași a Securității i-a deschis părintelui Rafael Friedrich un dosar de verificare pentru 12 luni întrucât „din notele informative rezultă că desfășoară activitate dușmănoasă împotriva regimului nostru”.²² În cursul acțiunii de verificare,

¹⁷ *Ibidem*, f. 7; *Ibidem*, vol. 3, f. 178.

¹⁸ *Ibidem*, vol. 1, f. 7.

¹⁹ Într-o notă informativă din 21 decembrie 1961, sursa „Eugen” a redat discuțiile avute cu părintele Friedrich: „Cu acest prilej a spus că familia sa, mama și sora lui au plecat din RDG în RFG [în cursul anului 1961] lăsând toată gospodăria lor la Dresden și că în câteva luni familia sa s-a refăcut și că trăiește mult mai îmbelșugat în RFG afirmând că el este mulțumit că familia lui a făcut pasul acesta și că se bucură că a putut să le dea un sfat bun atunci când în 1959 au fost în vizită în RPR” (*Ibidem*, f. 467).

²⁰ *Ibidem*, f. 466.

²¹ *Ibidem*.

²² *Ibidem*, f. 7.

pe baza informațiilor obținute din interceptarea corespondenței și a notelor furnizate de agenții „Horia Aurel”, „Eugen”, „Sandu Grigore” și „Ovidiu”, Securitatea considera că părintele Friedrich „întreține legături cu o serie de elemente din țările capitaliste prin intermediul corespondenței și primește de la aceștia cărți, precum și faptul că instigă o serie de elemente de naționalitate germană din diferite regiuni ale țării să emigreze în Germania, fiind semnalat cu o serie de manifestări dușmănoase la adresa regimului”.²³ În aceste condiții, la 7 decembrie 1960, dosarul de verificare a fost transformat în dosar individual de urmărire informativă, cu numele de cod „Ferenț”.²⁴

Urmărit pas cu pas de Securitate, părintele Friedrich nu a dus o viață retrasă ci dimpotrivă călătorea ori de câte ori avea ocazia. În desele sale călătorii prin țară a căutat să restabilească legăturile cu foști colegi de detenție, preoți romano și greco-catolici, unora oferindu-le și sprijin material, cum a fost cazul părintelui greco-catolic Ioan Belle din Caransebeș, care într-o declarație din 11 martie 1960 a confirmat primirea sumei de 350 de lei.²⁵

Părintele Rafael Friedrich obișnuia adesea să ironizeze realizările regimului comunist, după cum rezultă dintr-o notă din 2 noiembrie 1960, semnată de sursa „Horia” privind sărbătorirea centenarului Universității din Iași: „E o sărbătoare însemnată pentru Universitatea din Iași, prilej cu care au venit delegați din mai multe țări. S-au făcut lucruri frumoase și solide la Universitate și ceea ce e important e faptul că ai noștri (comuniștii) știu să facă cu astfel de ocazii lucruri de suprafață care să încânte ochiul la prima vedere: se văruiesc case la suprafață, se vopsesc garduri, dar numai pe acolo unde vor trece aceștia, căci ei știu să-i ducă de nas pe unde vor ei și nici măcar să le treacă prin cap să vadă alte lucruri. Pentru aceasta ei au un sistem propriu: încarcă zilnic programul așa de bine încât nu le lasă nici un minut liber. În felul acesta le arată tot ceea ce e pregătit. Și în Iași s-au făcut în câteva lucruri bune ca să ocupe timpul câtorva străini timp de 2-3 zile cât vor sta aici”.²⁶ Același informator al Securității Iași, a redat într-o delațiune din 14 noiembrie 1961 o convorbire avută cu părintele Friedrich, privind persecuțiile la care erau supuși intelectualii neagreați de regim: „Am discutat despre soarta profesorului de chimie de la seminar Busuioc care s-a spânzurat săptămâna trecută suferind de astenie nervoasă. El îmi spunea: *<Această boală duce în mod firesc la acest sfârșit tragic și este răspândită astăzi*

²³ *Ibidem*, ff. 5.

²⁴ *Ibidem*, f. 7.

²⁵ *Ibidem*, vol. 2, ff. 238-239.

²⁶ *Ibidem*, f. 204.

în rândul intelectualilor. E și firesc pentru că intelectualii în regimul comunist sunt urâți și considerați dușmani. Ei cu doctrina fără logică nu pot avea încredere în intelectualii care judecă lucrurile. De aceea se îndreaptă asupra lor tot felul de persecuții: darea afară din serviciu, critici, amenințări de tot felul și ocupații peste ocupații ca să nu aibă timp de meditații, de gândire, de odihnă. Ținuți într-o asemenea încordare, cei care au nervii slabi se îmbolnăvesc de astenii nervoase și sfârșesc în chip tragic, cum s-a întâmplat cu Busuioc, destituit de la Agronomie, pe motiv că e fiu de preot și trimis să lucreze în GAS Bucium. Omul s-a îmbolnăvit și și-a luat zilele>”²⁷

Una din preocupările majore ale Securității în cadrul dosarului de urmărire informativă a fost supravegherea activității sale didactice, desfășurată în cadrul Seminarului Teologic din Iași. Informatorii cei mai prolifici dirijați în jurul său erau îndemnați „să ia mai des legătura cu el și să se consulte asupra modului de predare la seminariști pentru a vedea care sunt metodele lui de predare și care este educația potrivnică regimului nostru, în scopul de a stabili manifestările dușmănoase ale obiectivului, cât și legăturile suspecte ale acestuia pentru a se lua măsuri de identificare și urmărire informativă”²⁸. Astfel, la 6 noiembrie 1961, agentului „Sandu Grigore” i s-a întocmit un plan de măsuri care conținea metodele prin care acesta trebuia să-i câștige încrederea părintelui Rafael: „În cadrul discuțiilor, acesta își va manifesta dorința de a deveni preot catolic, în scopul de a deveni un bun slujitor al Bisericii Catolice, gânduri care-l frământă încă de mult timp. În acest sens, agentul va cere părerea obiectivului și chiar unele instrucțiuni de felul cum să procedeze în acest sens. Scopul acțiunii este de a crea posibilitatea infiltrării lui Sandu în seminar pentru o perioadă de 2-3 ani, lucru care s-a discutat cu agentul respectiv și a fost de acord”²⁹. La 19 martie 1961, într-una din numeroasele note informative furnizate Securității Iași, sursa „Horia” își descrie colegul de seminar în termeni extrem de pozitivi: „Este bine pregătit, cunoaște foarte bine obiectele de studiu și caută mereu să fie la curent cu toate. Are o cultură umanistă multilaterală și știe multe limbi: latina, greaca, germana, engleza, mai puțin polona și rusa. Este serios și muncitor. Duce o viață regulată respectând toate regulile de igienă: face mișcări în aer liber, studiază tot ce-i cade în mână, discută problemele curente ale progresului științific și te uimește cu ultimele noutăți. E abonat la ziare și reviste străine, are

²⁷ *Ibidem*, f. 184.

²⁸ *Ibidem*, ff. 47, 49.

²⁹ *Ibidem*, f. 54.

radio și se folosește de orice mijloace pentru a afla ultimele noutăți. Dar interpretează totul în lumina Evangheliei și face pronosticuri îndrăznețe în desfășurarea evenimentelor internaționale actuale pe care le compară și le atribuie sfârșitul sau lichidarea lor. Vorbește foarte mult când are timp liber și abordează diverse probleme curente. Povestește multe din viața sa, sau despre diverse lucruri văzute sau auzite de el. Săptămâna aceasta mi-a povestit cu umor cum a fost arestat și ținut la Securitate mai mult de un an, fără să-l întrebe nici cum îl cheamă. A spus că toate acestea sunt trucuri de intimidare ca să ști ce te așteaptă dacă nu ești supus. Deși este un preot serios, modest, muncitor și chibzuit, totuși nu e văzut bine de ceilalți colegi din Iași, care îl iau în derâdere că e încrezut, nu-l consideră un profesor autoritar și bun pedagog și îl privesc cu reținere și chiar cu ironie”.³⁰ În dosarul de urmărire al părintelui Friedrich existau și note informative care atrăgeau nemulțumirea ofițerilor de Securității Iași datorită tonului imparțial în care erau redactate, un exemplu în acest sens fiind notele furnizate de agentul „Grecu Ioan”,³¹ avertizat și „prelucrat în mod serios” de ofițerul de legătură deoarece „materialele furnizate nu oglindesc situația reală, iar notele nu ne ajută la nimic”.³²

Deoarece agenții dirijați în jurul său nu au oferit materiale compromițătoare consistente, ci doar simple informări, la 8 august 1964, în urma analizării la nivelul conducerii Direcției Regionale Iași a Securității a stadiului în care se găsea urmărirea informativă a preotului Friedrich, la sfârșitul unui plan de măsuri a fost trecută o rezoluție extrem de aspră la adresa ofițerilor care se ocupau de dosarul preotului catolic: „Câte planuri și note de lucru mai faceți? Sunt deja 11 și aceasta este al 12-lea. Tov[arăși] mai[ior] Aldeailie [Mircea] și căp[itan] Pătru [Gheorghe], vă atrag atenția în modul cel mai categoric pentru a lichida cu formalismul, lipsa de răspundere și delăsarea dovedită în urm[ărirea] inf[ormativă] a elementelor ce prezintă interes pentru organele noastre. Din cele 92 de note informative pe anul 1964, rezultă că nu dovediți preocupare pentru rezolvarea sarcinilor. În termen de 3 luni să se clarifice sarcinile principale ale d[osarului] i[nformativ] prevăzute în notele de lucru din 18 noiembrie 1963 și 29 iunie 1964, după care raportați cu propuneri corespunzătoare”.³³

³⁰ *Ibidem*, ff. 195-196.

³¹ Ilustrativ pentru conținutul notelor informative furnizate de agentul „Grecu Ioan” este o notă din 13 noiembrie 1963: „Cu preotul Friedrich Rafael m-am întâlnit între orele de curs de vreo două ori. Ne-am salutat și am schimbat câteva cuvinte convenționale de sănătate. Nu am discutat nici evenimente politice internaționale, nici chestiuni privind consiliul economic. Nu l-am auzit pe părintele Friedrich rostind vreo vorbă dușmănoasă împotriva țării sau a regimului. Am impresia că e absent de chestiuni politice și extrem de ocupat cu lecțiile sale” (*Ibidem*, f. 159).

³² *Ibidem*, f. 159

³³ *Ibidem*, f. 26v.

Părintele Rafael Friedrich a fost un profesor în adevăratul sens al cuvântului, conștiincios, exigent, erudit. Într-o notă informativă din 20 ianuarie 1965, semnată de sursa „Carol” este astfel descris: „Este profesor de teologie la Seminarul din Iași, la cea mai importantă materie – dogmatică. Este exigent cu elevii și cere să știi materia întocmai. Este foarte ordonat, bine pregătit să țină orice disertație în materia sa. În urma vizitei rudelor din Germania a primit un autoturism marca Volkswagen care se află la Institutul Teologic din Iași. Deocamdată șoferul acestui autoturism este chiar nepotul meu. Știu că părintele Friedrich a urmat școala de șoferi din Iași și că a fost picat de două ori la examen, spre mirarea comisiei deoarece știuse cel mai bine. De asemenea, am aflat că nu i se mai admite să dea examen de șofer deoarece i-ar fi interzis de Securitate. Dacă acest lucru este adevărat, atunci consider că acest lucru nu este prudent. Părintele Friedrich a fost tot timpul preoției sale de 25 ani numai profesor. Este corect și nu-l interesează altceva decât școala, disciplina, regula”.³⁴ Părintele Friedrich vorbea adesea despre nivelul modest al pregătirii elevilor în cadrul unui sistem educațional extrem de formalist, după cum rezultă dintr-o notă informativă din 26 noiembrie 1965, semnată de sursa Horia: „Elevii recrutați anul acesta sunt foarte slab pregătiți. La drept vorbind nu sunt deloc pregătiți, căci nu știu nimic. Școala în cei opt ani mai mult i-a dezorientat încât acum nu au nici cele mai elementare cunoștințe ale unui om instruit. Ajungând aici ne putem da seama de nivelul scăzut al școlii din România. S-au mulțumit să facă legi în care să declare obligativitate, gratuitate, ani mulți de școală, dar toate sunt fără o bază socială. Elevii ies din școală după opt ani, foarte asemănători cu analfabeții de odinioară, de scris nu știu să scrie, de citit nici atât și ce să mai vorbesc de matematică”.³⁵

La 28 noiembrie 1966, conducerea Direcției Regionale a Securității Iași a aprobat închiderea dosarului individual de urmărire informativă întrucât „din materialele aflate la dosar nu rezultă că acesta desfășoară o activitate dușmănoasă împotriva regimului nostru în mod organizat având doar unele manifestări dușmănoase în mod izolat”.³⁶ După închiderea dosarului individual, părintele Friedrich urma să fie supravegheat în cadrul dosarului de problemă privind cultul catolic.

³⁴ *Ibidem*, f. 118.

³⁵ *Ibidem*, f. 99.

³⁶ *Ibidem*, ff. 481-486.

La mijlocul anilor `60, una din preocupările majore ale părintelui Rafael Friedrich era obținerea pașaportului pentru a-și putea vizita familia din Germania,³⁷ însă toate solicitările sale din intervalul 1965-1968 au primit aviz negativ din partea Securității Iași.³⁸ În cele din urmă, în vara anului 1968, i s-a permis să plece într-o călătorie în Occident. Cu acest prilej, a vizitat Ungaria, Belgia și Germania Federală, fiind marcat pozitiv de cele văzute, iar impresiile sale de călătorie au fost redată extrem de fidel de agentul „Horia” într-o notă informativă din 29 octombrie 1968: *„Vara aceasta am călătorit foarte mult. Am fost în Ungaria și mi-a plăcut mult Budapesta. Apoi am izbutit, în sfârșit, să merg și în Germania, la rudele mele. Acolo m-am plimbat cu mașina aproape prin întreaga Germanie și eram gata să trec și în Franța însă nu-mi mai ajungea timpul și nici nu știam bine ce formalități trebuiesc îndeplinite. Am văzut locuri deosebite și oameni care duc o viață așa cum și-o doresc, câștigă cinstit, dar suficient pentru a nu fi preocupați de grija zilei de mâine, ca la noi. Sunt liberi în adevăratul sens al cuvântului și duc o viață civilizată potrivit cerințelor erei noastre moderne. Era multă panică cu evenimentele din Cehoslovacia, însă nemții din Germania Federală sunt pregătiți până în dinți de a stăvili o eventuală expansiune sovietică. Aceași panică am găsit-o, la întoarcere și în țara noastră”*.³⁹ La două zile după revenirea din călătoria în Germania Federală, părintele Rafael Friedrich a fost contactat de ofițerii Securității Iași pentru a discuta despre locurile vizitate și persoanele cu care a luat legătura în timpul vizitei. Discuția purtată cu preotul catolic a fost rezumat într-un raport din 14 noiembrie 1968, semnat de maiorul Mircea Aldeailie: *„În ziua de 4 octombrie a.c. a fost contactat la Institutul romano-catolic din Iași, preotul Friedrich Rafael reîntors de 2 zile din R.F.G. unde a fost în vizită la rude. La intrarea în institut întâlnindu-ne chiar cu el și după ce a spus că ne aștepta am fost invitați într-o cameră unde singur ne-a relatat următoarele probleme legate de vizita sa în RFG. Că a călătorit foarte bine atât la ducere cât și la întoarcere. În RFG a*

³⁷ Într-o notă informativă din 11 octombrie 1966, agentul „Horia Aurel” reproduce discuțiile avute cu părintele Friedrich privind posibilitatea de a călători în Occident: *„Vă felicit pentru norocul pe care-l aveți de a merge în Franța. Acolo aveți să vedeți ce înseamnă adevărata civilizație modernă a veacului nostru. Și eu am voit să merg în Germania, dar deși am depus cerere de la începutul anului nu mi-a venit nici un răspuns. Se vede că nu-mi aprobă plecarea, dar, nu mă descurajez am să depun în fiecare an până mi-o veni. Cred că sunt convingși că nu mai vin înapoi și cam au dreptate. Acolo se trăiește mult superior de viața de aici, mai ales pentru noi preoții catolici”*. (*Ibidem*, f. 74).

³⁸ Refuzul Securității Iași de a aviza favorabil solicitarea părintelui Rafael Friedrich era astfel motivată: *„În perioada anilor 1950-1955 cel în cauză a fost trimis în C[olonie] [de] M[uncă] fiind suspect de activitate de spionaj, iar în prezent întreține legături suspecte prin corespondență cu elemente din străinătate cât și cu turiști și vizitatori străini ce vizitează R.S.R.”* (*Ibidem*, vol. 3, f. 63).

³⁹ *Ibidem*, f. 24.

vizitat toate rudele lui care se află în diferite orașe și că a stat mai mult la mama lui. În afară de rudele lui a mai contactat pe preoții Menges Heronim [Hieronymus Menges], care în 1968 a plecat în R.F.G. unde s-a stabilit la o parohie și cu preotul Müller Otto [Johann Florian Müller], element suspect pentru țara noastră. Nu a relatat ce probleme a discutat cu aceștia arătând doar că aceștia au o poziție bună față de RSR. La reîntoarcerea în țară s-a oprit în Viena o zi, vizitând monumentele istorice. Dat fiind poziția lui nesinceră nu i s-au pus întrebări încheind discuția cu el”.⁴⁰

La 21 noiembrie 1968, conducerea Inspectoratului de Securitate al Județului Iași a aprobat deschiderea unui nou dosar individual de urmărire informativă părintelui Rafael Friedrich cu numele de cod „Baltag Vasile”, deoarece „în cursul călătoriei sale în R.F.G. a contactat mai multe elemente străine cunoscute că desfășoară activitate dușmănoasă împotriva țării noastre⁴¹, fiind suspectat de activitate de spionaj în favoarea Vaticanului”.⁴² Scopul acțiunii informative era „de a stabili natura legăturilor acestuia cu elementele din străinătate, dacă folosește vreun canal clandestin pentru legăturile lui cu elementele din străinătate, dacă desfășoară activitate de spionaj în favoarea Vaticanului sau a altui serviciu de spionaj, precum și stabilirea oricărei activități dușmănoase”.⁴³ La 9 aprilie 1969, cu ocazia analizării la nivelul conducerii inspectoratului a stadiului în care se găsește urmărirea informativă a părintelui Friedrich s-au constatat o serie de neajunsuri, trasându-se câteva sarcini precise: „În afară de informatorul *Horia* care a fost dirijat în parte să stabilească aspectele care ne interesează, ceilalți informatori au fost lăsați să ne furnizeze orice fel de informații, unele materiale fiind lipsite complet de importanță. Prin urmare este necesar a se lua urgent următoarele măsuri: să se stabilească informatori cu posibilități de informare pe lângă obiectiv și să fie dirijați pentru a stabili probleme legate de scopul deschiderii acțiunii, să reanalizăm posibilitatea introducerii T[ehnicii] O[perative] la Seminar și să-l contactăm periodic, atât pentru a-l dezinforma cât și pentru a vedea dacă nu-l putem apropia de noi”.⁴⁴

⁴⁰ *Ibidem*, f. 23.

⁴¹ Într-un plan de măsuri al Securității Iași din 16 noiembrie 1968 se preciza că în timpul vizitei efectuate în Germania Federală, părintele Friedrich „a contactat pe preoții Menges Heronim și Müller Otto, ambii plecați din R.S.R. unde au suferit condamnări pentru activitate de spionaj. De asemenea, a contactat pe numitul Zăpârțan Vasile, fugit din RSR, cunoscut ca element ce desfășoară activitate dușmănoasă împotriva RSR” (*Ibidem*, f. 5).

⁴² *Ibidem*, f. 2.

⁴³ *Ibidem*, ff. 5-6.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 2v.

Nu s-a ajuns la aplicarea acestor măsuri, deoarece la 11 mai 1969, părintele Rafael Friedrich a decedat în urma unui atac cerebral, la doar 55 de ani, fiind înmormântat în Cimitirul „Eternitatea” din Iași. Câteva zile mai târziu, la 16 mai 1969, conducerea Securității Iași a hotărât închiderea acțiunii de urmărire informativă și clasarea dosarului la serviciul de arhivă.⁴⁵

Prin verticalitatea și fidelitatea față de credința catolică, dar și a ierarhiei bisericești, în frunte cu Suveranul Pontif, manifestată într-o perioadă de maximă prigoană și persecuții, părintele Rafael Friedrich ar putea să reprezinte pentru generațiile de astăzi un posibil model de urmat.

Andrea Dobeș

⁴⁵ *Ibidem.*